

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางอาญาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น) หรือประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท หรือหลายกรรมต่างกัน หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ดำเนินคดีไปตามอำนาจหน้าที่และอำนาจจะเป็นประโยชน์และรวดเร็วกว่า อาจส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ รับผิดชอบดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และอำนาจก็ได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (ไม่เห็นจะต้องกำหนดเงื่อนไขมากมาย ถ้า ป.ป.ช. เห็นว่าคนอื่นจะทำแล้วเกิดประโยชน์และรวดเร็วกว่า ก็ควรมอบได้ ไม่จำเป็นต้องกอดเอาไว้คนเดียว) ดูซิว่าจะเขียนค่านิยามความผิดต่อหน้าที่ให้รวมหมดได้ไหม) เอาออกเพราะเมื่อเป็นหน้าที่ของ ป.ป.ช. แล้ว ป.ป.ช. ก็ต้องทำเอง

มาตรา ๕๓—(ย้ายไป ม. ๔๘/๒) ในกรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามมาตรา ๔๗ ในระดับต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือประพฤติมิชอบ ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อไปแต่ไม่เป็นการตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินคดี (ทำไม่ถึงจะทำเฉพาะชั้นดำเนินคดี) ตามที่เห็นสมควรต่อไป (เชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ในการมอบหมายให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ)

มาตรา ๕๔ เพื่อประโยชน์และประสิทธิภาพในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดซึ่งผู้ถูกกล่าวหาจะต้องรับโทษตามกฎหมายไทยและเป็นความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจพิจารณาส่งเรื่องให้หน่วยงานต่างประเทศที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบดำเนินคดีตามกฎหมายของประเทศนั้น ทั้งนี้ ในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น (ต้องมีอำนาจอย่างอียู หรืออเมริกา ถึงจะทำอย่างนี้ได้) (ย้ายไปอำนาจหน้าที่ในการขอความร่วมมือ ดูประกอบกับมาตรา ๑๙ (๓))

มาตรา ๕๕ (ย้ายไป ม. ๔๘/๑ แล้ว) ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรง

ตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ว่ากระทำความผิดในฐานะซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ต้องดำเนินการ ซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา ๔๗ ว่ากระทำการตามมาตรา ๓๘ (๑) หรือ (๒) ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตรวจสอบสอบสวนเบื้องต้นว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ แล้วดำเนินการแจ้งไปยังส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ ในกรณีนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้มีหนังสือแจ้งไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อเรียกให้เอนเรื่องตามมาตรา ๔๙ ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวมิใช่เป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ส่งเรื่องกลับไปยังให้ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสงค์ให้พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือหน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริตต่อไป

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เรียกให้เอนเรื่องมาเกินระยะเวลาสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการพิจารณาลงโทษกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหรือกรรมการที่ไม่ดำเนินการจัดให้มีหนังสือแจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

(ควรทำเพียง ให้ตำรวจแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับข้อกล่าวหาให้ ปปช.ทราบ ถ้า ปชช.คิดว่ายู่ในอำนาจของตนและอยากทำ ก็ให้ส่งให้ตำรวจส่งมาให้ ถ้าไม่ตอบให้ตำรวจทราบภายในสามสิบวันให้ถือว่า ปปช.ประสงค์จะให้ ตำรวจดำเนินการไป และถ้า ปปช.เห็นว่าควรเป็นเรื่องที่ ปปช.ควรดำเนินการ หรือเกิดความเสียหายขึ้น ให้ ปปช.มีอำนาจเรียกเรื่องคืนมาดำเนินการได้ แต่ต้องลงโทษเจ้าหน้าที่ ปปช. หรือกรรมการที่ไม่ตอบภายในกำหนดเวลาเสียก่อน)ย้ายไป ม. ๔๘/๑ แล้ว)

ในกรณีที่มีเหตุจะต้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ได้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับโดยไม่มีหมาย ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับบุคคลดังกล่าวได้

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับบุคคลดังกล่าวไว้ ส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งบันทึกการจับมายังพนักงานสอบสวนหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยมีให้นับระยะเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับจากที่จับมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวน รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่เมื่อจำต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจปล่อยตัวผู้ถูกจับไป โดยมีประกันหรือไม่มีประกันก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับผู้ถูกจับไว้ได้ ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับความผิดที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น

มาตรา ๕๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ กระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง(ไม่ตรงกับรัฐธรรมนูญ ๗ ๗ ให้ใครก็กล่าวหาได้) คว้าเขียนตรงตาม รธน.หรือไม่ (ม.๒๓๕ รธน)

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น นอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง(เขียนอย่างนี้ ไม่รวมถึง ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายอื่น)

(๖) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระแต่ไม่รวมกรรมการ ป.ป.ช.

(๘) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตาม (๗) ที่เป็นกรรมการ ป.ป.ช.

ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ (แก่ (๗) แล้ว ก็ไม่ต้องมีวรรคนี้)

การกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ถ้ากล่าวหาเข้าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด และในเบื้องต้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีมูล ให้ดำเนินการไต่สวนตามส่วนที่ ๔ ในหมวดนี้ต่อไป(กำหนดขั้นต้นมากไป)

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีผู้แจ้งเบาะแสหรือปรากฏข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากมีกรณีจำเป็นเร่งด่วน หรือหากกล่าวหาพยานหลักฐานจะสูญหาย ถูกทำลายถูกขโมย ถูกแปรสภาพ ถูกชุกซ่อน ให้พนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจสอบสวนเบื้องต้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นโดยเร็ว แล้วนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๕๙ ต่อไป

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งมีใช้พนักงานไต่สวน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้น มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ทั้งวรรคหนึ่งและวรรคสอง) จำนวนเงินเข้าเรียกว่า “ถอดกางเกงผายลม”

หลักเกณฑ์และวิธีการมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด(ไม่จำเป็นต้องกำหนดเนื่องจากอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงของ คกก. ป.ป.ช. กำหนดไว้ในร่าง ม. ๓๔ (๑) และร่าง ม. ๗๒ แล้ว)

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดตามมาตรา ๓๘ (๑) และ (๓) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การ ระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด กระทำความผิดตามมาตรา ๓๘ (๒) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนตามหมวดนี้(ถ้าไม่ถึงต้องเขียน) หมวดนี้เป็นหมวดว่าด้วยการกล่าวหา (อยู่ในร่าง ม. ๓๘ แล้ว)

ส่วนที่ ๓ การไต่สวน

มาตรา ๕๙ ในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคำกล่าวหาไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๘ (๑) (๒) และ (๓) มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการ แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการสั่งให้ไต่สวน ข้อเท็จจริงก็ได้ ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการแทนก็ได้ ในการมอบหมายดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายเป็นการเฉพาะเรื่องหรือมอบหมายไว้เป็นการทั่วไปก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหา ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็น จะขยาย ระยะเวลาดังกล่าวโดยระบุเหตุผลความจำเป็นไว้ให้ชัดเจนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดก็ได้ แต่ทั้งนี้ ให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามเดือนต่อครั้ง

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหา ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็น จะขยาย ระยะเวลาดังกล่าวโดยระบุเหตุผลความจำเป็นไว้ให้ชัดเจนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดก็ได้ แต่ทั้งนี้ ให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามเดือนต่อครั้ง

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และหัวหน้าพนักงานไต่สวน มีอำนาจตามมาตรา ๒๕ (๑) เฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวกับการเรียกเอกสารหรือหลักฐานหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ และมีอำนาจตามมาตรา ๒๕ (๒) (๓) และ (๔) และมาตรา ๓๔ ด้วย

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาใดไว้มีมติให้พิจารณาไต่สวน ข้อเท็จจริง บรรดาสิ่งของหรือบันทึก รวมถึงเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้มาตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นอัน ใช้ได้และสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนคดีในชั้นไต่สวนข้อเท็จจริงได้

ขั้นตอนควรเป็นดังต่อไปนี้ (กำหนดไว้ในร่าง ม. ๓๘/๑ แล้ว)

- (๑) เมื่อเรื่องเข้ามา ไม่ว่าจะมีคนร้องเรียน หรือ ปปช. สงสัย หรือปรากฏแพร่หลาย ว่ามีการทุจริต ให้ ปปช. รับเป็นรุดำเนินการทันที ไม่ต้องมีมติว่าจะรับหรือไม่รับไว้พิจารณา
- (๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับคำร้องเรียนกล่าวหา ให้เลขาธิการตรวจสอบเบื้องต้นว่ามีข้อมูลเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ และคำกล่าวหาเป็นคำกล่าวหาเป็นความผิดหรือไม่ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ปปช. หรือไม่ ถ้าไม่มีข้อมูลเพียงพอ หรือไม่ เป็นความผิด เช่น กล่าวหาว่าไม่เลี้ยงดูลูกเมีย หรือไม่อยู่ในอำนาจของ ปปช. เช่น เป็นเรื่องประพุดมิชอบ ให้ทำสารบาญ แล้วยุติเรื่อง แล้วแจ้งให้ ปปช. ทราบ ให้ ปปช. มีคณะอนุกรรมการ สุ่มตรวจคำร้องเรียน เหล่านี้ ถ้าพบว่า เลขาธิการหรือเจ้าหน้าที่ผู้ใด จงใจสั่งยุติเรื่องโดยมีเจตนาให้ไล่คนนั้นออก
- (๓) เมื่อผ่านขั้นตอนที่ ๒ แล้ว ให้เข้ากระบวนการดำเนินการไต่สวนต่อไป

มาตรา ๖๐ ในการไต่สวนเพื่อวินิจฉัยว่าคดีมีมูลหรือไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ไต่สวนข้อเท็จจริงเองทั้งคณะ
- (๒) แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน หรือองค์คณะพนักงานไต่สวน
- (๓) มอบหมายเลขาธิการดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นต่อไป

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง (๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเป็นการเฉพาะเรื่อง หรือมอบหมายไว้เป็นการทั่วไปก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานไต่สวน และมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกเอกสารหรือหลักฐานหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ และมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๒) (๓) และ (๔)

ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ การไต่สวน ตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสองปีนับแต่วันที่เริ่มดำเนินการไต่สวน

ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็น จะขอขยายระยะเวลาการไต่สวน โดยให้ระบุเหตุผลความจำเป็นไว้ให้ชัดเจน และให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินหกเดือนก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (๒ วรรคท้าย ย้ายไป ม. ๓๘/๘)

(ข้อสังเกตข้างล่างนี้ กำหนดไว้ในร่าง ม.๓๘/๑ ถึง ม. ๓๘/๙)

ควรวางลำดับการดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อเรื่องอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ ปปช.แล้ว ให้เลขาฯมอบให้คณะเจ้าพนักงาน ๓ คน ประกอบด้วย หัวหน้าพนักงาน ๑ คน ผู้ช่วย ๑ คน เจ้าหน้าที่ ๑ คน ร่วมกันสืบเสาะหาพยานหลักฐาน
๒. คณะตาม (๑) รายงานสรุปข้อเท็จจริงเท่าที่หามาได้ แล้วส่งให้ ปปช.ทำนิตินัยหนึ่งให้ ปปช.ตั้งไว้พิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นว่ามีมูลหรือไม่ ถ้ามีมูลก็เสนอให้ ปปช.วินิจฉัย ถ้าเห็นว่าไม่มีมูลให้รายงานให้ ปปช.ทราบ (ภายใต้การสุ่มตรวจตามขั้นตอนตามมาตรา ๕๘
๓. ไม่ได้ต้ออำนาจที่ ปปช.จะตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ปปช.และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นมาดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ หรือเรื่องตาม รธน ม.๒๓๕ หรือทำงานด้วยวิธีอื่น
๔. ไปเขียนใน กม.สดง ว่าเมื่อไรไปตรวจแล้วเห็นว่าอาจมีการทุจริต ให้แจ้งให้ ปปช.ทราบ และให้ ปปช.ส่งคนไปร่วมและแสวงหาข้อเท็จจริงว่ามีการทุจริตหรือไม่ และถ้าพบว่ามีกรณีผิดปกติกทางการเงิน ก็ให้แจ้ง สดง.ให้ไปร่วม รวมทั้งองค์กรอิสระอื่น ๆ (ที่ไม่ใช่ศาล)
๕. ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่สุจริต (ไม่ต้องมีการสอบสวนเหมือนข้าราชการ) ให้ ปปช.สั่งให้พ้นจากราชการได้ โดยให้ถือเสมือนว่าตำแหน่งถูกยุบแต่อาจต้องได้คะแนนมติสูงหน่อย เช่น สองในสาม

มาตรา ๖๑ ในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการแต่งตั้ง คณะกรรมการไต่สวน เพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการไต่สวน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้ การแต่งตั้ง คณะกรรมการไต่สวนให้คำนึงถึงความเหมาะสม กับฐานะ ระดับของผู้ถูกกล่าวหา และการคุ้มครอง ผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

ให้คณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และมาตรา ๓๔

(ถ้าใช้ขั้นตอนที่ว่ามาใน ม.๕๘ - ๖๐ มาตรานี้ก็อาจต้องเขียนอีกอย่างหนึ่ง)

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้ไต่สวนเกี่ยวกับการไต่สวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ในการไต่สวนหรือการไต่สวนเบื้องต้น อย่างน้อยต้องประกอบด้วยพนักงานไต่สวนหนึ่งคนร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคน กรรมการไต่สวน หรือพนักงานไต่สวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายตามมาตรา ๖๐ (๒) และ (๓) แล้วแต่กรณี ร่วมดำเนินการอย่างน้อยสองคน

ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นข้อเท็จจริงให้คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามกฎหมายประกอบด้วย

ห้ามมิให้ทำหรือจัดทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำใด ๆ ในเรื่องที่ไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น

การไต่สวนสอบปากคำพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำ จะกระทำโดยใช้วิธีการบันทึกลงใน วัสดุซึ่งถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำนั้นได้ตรวจสอบ ถึงความถูกต้องของบันทึกการให้ปากคำนั้นแล้ว(ทำไม่ถึงต้องให้ตรวจสอบ) กรรมการหรือพนักงานไต่สวนอาจทำสำเนาข้อความดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่นก็ได้

(เมื่อเปลี่ยนระบบการไต่สวนเบื้องต้นโดยใช้พนักงานไต่สวนแล้ว ก็ต้องเขียนมาตรฐาน ใหม่ให้สอดคล้องกัน)

มาตรา ๖๓ การไต่สวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจกำหนดให้มีการไต่สวนสาธารณะในคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการไต่สวนข้อเท็จจริงทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใด โดยพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

- (๑) ความร้ายแรงของลักษณะความผิดและผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ
- (๒) ประโยชน์ของการเปิดเผยสู่สาธารณะ
- (๓) การคุ้มครองสิทธิของบุคคลและผลกระทบต่อรูปคดี

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการไต่สวนสาธารณะ และวิธีพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

(แล้วจะได้อะไรกับประสิทธิภาพของการไต่สวน เพียงแค่นี้ถึงสิทธิของบุคคลก็แย่ แล้ว)

มาตรา ๖๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้กรรมการดำเนินการไต่สวน ตามมาตรา ๓๘/๔ หรือมอบหมายให้คณะผู้ไต่สวนดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเรื่องใดแล้ว ให้กรรมการ และคณะผู้ไต่สวนมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการไต่สวนบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนได้ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนพฤติกรรมเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวข้องกัน

ในระหว่างไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นข้อเท็จจริง หากปรากฏพฤติการณ์หรือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังดำเนินการไต่สวนอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการไต่สวน คณะอนุกรรมการไต่สวน องค์คณะหรือพนักงานไต่สวน ที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายหรือพนักงานไต่สวนตามมาตรา ๖๐ แล้วแต่กรณี มีอำนาจไต่สวน หรือ

ไต่สวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลนั้นต่อไปได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ(อาจไม่จำเป็นต้องเขียนอีก มีระบุไว้ในมาตราว่าด้วยหน้าที่และอำนาจแล้ว) (ไม่เห็นจะต้องตั้งเงื่อนไขมากมาย ถ้าวางหลักว่าเกิดทุจริตที่ไหน ไม่ว่าโดยใคร ป.ป.ช. ก็สอบได้แล้ว จะเขียนเงื่อนไขเพื่อรำไม่เลิกทำไม่)(เพราะคนเหล่านั้นไม่ใช่ข้าราชการจึงต้องเขียน)

(๑) กรณีที่ปรากฏพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน หรือบุคคลใดกระทำเกี่ยวกับการเรียก รับ ยอมจะรับหรือให้ ขอให้ รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น (สอดคล้องกับ ร่าง ม. ๓๐ (๓) พรป. ศ. แผนก คดี นักการเมือง)

(๒) กรณีที่ปรากฏพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวข่งกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันนั้น จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๕ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลว่าผู้ใดกระทำความผิดและความผิดนั้นมีโทษทางอาญา และในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่า มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักย้ายแปรสภาพ หรือชุกซ่อนทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจร้องขอต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่จะยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้ (ควรให้ทำได้เมื่อชี้มูลเบื้องต้นแล้ว) (ควรเขียนเงื่อนไขให้ชัดว่ากรณีไหนจึงจะมีอำนาจยึดอายัดได้) (เสนอให้ ย้ายไปเป็น ม. ๓๔/๒ ในหมวดหน้าที่และอำนาจ)

มาตรา ๖๖ ในการไต่สวนหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า(ใครเห็น?) มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้แจ้งให้เรียกผู้ถูกกล่าวหาทราบ และมาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด(ควรมีวิธีการแจ้ง) (มีบทบัญญัติทั่วไปว่าด้วยการแจ้งไว้ใน ม. ๔/๑ แล้ว)

บทบัญญัติมาตรานี้ให้นำไปใช้กับการไต่สวนเบื้องต้นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๗ ถ้าผู้ถูกกล่าวหา มีหลักฐานแสดงว่าตนไม่ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจงได้ภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด แต่ต้องยื่นคำร้องขอก่อนที่จะมีการฟ้องคดีต่อศาล

การเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงตามวรรคหนึ่ง ไม่มีผลกระทบต่อการไต่สวนที่ได้กระทำไปก่อนแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะมารับทราบข้อกล่าวหา(ถ้าประสงค์จะมา แต่ไม่ว่างล่ะ) ด้วยตนเอง ผู้ถูกกล่าวหาจะมอบหมายให้ทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจมารับบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาแทนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มารับทราบข้อกล่าวหา ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ๆ ให้จัดส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาไปยังภูมิลำเนาของผู้ถูกกล่าวหา หรือตามที่อยู่ที่ปรากฏจากหลักฐานการไต่สวน และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาได้ตามวรรคสอง ให้สามารถดำเนินการไต่สวนต่อไปได้ แต่ไม่ตัดสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะมาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาวินิจฉัย (ถ้าเขามีพยานหลักฐานอันแสดงว่าเขาไม่ได้กระทำความผิดมาขึ้น ควรให้ยื่นเมื่อไรก็ได้ แม้ทั้งที่ได้ส่งเรื่องไปให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อลงโทษแล้ว ถ้าป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานนั้นแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดจริง ก็มีอำนาจกลับคำวินิจฉัยของตัวได้ ถ้าผู้บังคับบัญชาลงโทษไปแล้ว ก็ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาแก้ไขคำสั่งใหม่ได้) (ป.ป.ช.ยอมรับว่าทำได้)(นำไปเขียนไว้ใน ร่าง ม. ๗๕/๑)

มาตรา ๖๘ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว ก่อนชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้น เพื่อประกอบการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา บันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึกความเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูไม่ได้

ในกรณีพยานหลักฐานใดถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะในฐานะใดๆ หรือจะกระทบต่อสาระสำคัญของสำนวนการไต่สวน

